

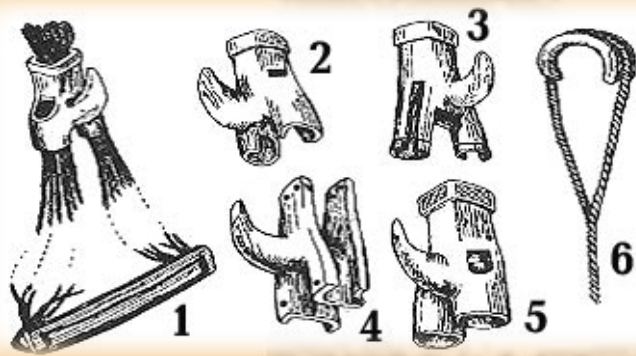
Drevinės bitininkystės takas

„Dziedas mūs turėj šašasdešim dravių prisdaris, ir visur buvo bitės po Gudo šalį, visur. Buvo dzidelis bitinykas. Būdavo, jis išeina rudenį medaus kopc geiniais, tai paraina už kokio mėnesio. Duonos nusneša, tai, sako, jis ir guli miškan. Tai cik pasako, kur atvažuoc, tai tėvas sako, nuvažuoju, parsivežu vežimų medaus, o jis vėl aina su geiniu po draves, kol apžūro. Dziedas mūs niekuom neužsiėmė, cik su bitėm. Ir darbo turėj, ir pelno turėj – žydų pylna buvo, pirkto medų.“ Taip apie savo senelį pasakoja marcinkoniškis Petras Miškinis, o jo tėvas, taip pat bitininkas, Stasys Miškinis, žvelgia į mus iš senos Jono Juodžio nuotraukos.

Seniausios rašytinės žinios apie Lietuvos drevininkus, bites, medų ir vašką siekia XIII a. Medžiotojas, vaikščiodamas po mišką, apžiūrėdavo ir senus drevėtus medžius. Pastebėjęs landančias bites, peikena padidindavo drevės angą, pro kurią išpjudavo visus korius. Taip klestėjo medžioklinė bitininkystė, kuria vertėsi senieji Ūlos krašto gyventojai, o drevinė bitininkystė sietina su nuo Priegliaus ir Alnos upių atsikrausčiusiais Bartos genties prūsais. Drevinė bitininkystė XIV a. buvo žinoma tik Ūlos krašte, kadangi didgirė į vakarus nuo jo visiškai nebuvo apgyvendinta. Tik apie XVI a. prasidėjo girios „kolonizacija“ ir drevinė bitininkystė išplito didelėje teritorijoje tarp Varėnos, Druskininkų, Merkinės.

Medumi bei vašku prūsai, lietuviai, kuršiai ir gudai mokėjo bažnytines duokles. 1501 m. Lietuvos didysis kunigaikštis Aleksandras pagal tuo metu veikusius bitininkų papročius išleido įstatymą, kuriame buvo įformintos tradicinės bitininkystės teisės. Prižiūrintys bites drevininkai būdavo atleidžiami nuo prievolių dvarui, už darbą gaudavo valdyti pusę valako žemės, o savo ponui turėjo duoti pusę surinkto medaus ir vaško.

Geinio detalės:

1 – lentelė, 2, 5 – kumaračiai, 6 – langeris

Drevių skobimo inventoriūs:

1 – skliutas, 2 – peikena, 3 – kaltas,
4 – vienarankis pjūklelis, 5, 6 – skaptai, 7 – lopetėlė

Drevinės bitininkystės laikotarpiu dravė (taip dzūkai vadina medį su jame iškaltomis drevėmis) su bitėmis priklausė tam, kuris pirmas ją rado. Savininkai savo draves žymėdavo tam tikrais ženklais, iškirstais drevinio medžio kamienne. Tai buvo vienintelis nuosavybės įrodymo dokumentas.

Pažymėtų dravių nebuvo galima pasisavinti net žemės gavimo ar pirkimo metu. Dravės buvo paveldimos, dovanojamos, rečiau perkamos. Bitininkai galėdavo nukirsti medžio drevę, o kelmą ir viršūnę privalėjo palikti girios savininkui. Girios savininkas, kirsdamas girios plotą, kur yra svetimų dravių, negalėjo jų nei kirsti, nei užgauti.

Bitės kurdavosi aukštai šimtamečiuose medžiuose esančiose drevėse, jas iškopti buvo gana sunku, nes lipant reikėjo turėti dūminę, indą koriams ir peikeną. Kopimui naudojo tam tikrą prietaisą, vadinamą geiniu (pinta virvė su lentute atsisėsti).

Drevės būdavo atidaromos 2 kartus per metus, pavasarį – valant ir rudenį – kopinėjant. Iš vienos drevės buvo gaunama iki 7 gorčių (= 1 pūdas = 16,3805 kg) medaus ir iki 2 svarų (= 1 svaras = 365,47 g) vaško.

Drevininkai į savo draves ir svetimose giriose turėjo laisvą kelią, bet, prie savo dravių eidami, galėjo pasiimti tik medui kopti ir dravei doroti būtinus įrankius.

Šešiolikto amžiaus viduryje įvykus valakinei žemės reformai naujų drevių įrengimas miškuose buvo pradėtas varžyti, bitininkai neteko turėtų teisių ir pamažu virto lažiniais valstiečiais. Keitėsi ir bitininkavimo formos. Nuo drevinės bitininkystės pereinama į sodybinę – pradėta įrengti avilius sodybose, pradžioje kelminius, o nuo XIX a. pabaigos – rėminius.

1915 metais Musteikos ir Marcinkonių apylinkėse daug bičių šeimų dravėse išnuodijo vokiečių kareiviai, kad galėtų nekliudomi išplėsti medų.

Parke išlikę apie 50 drevėtų pušų arba dravių - senosios bitininkystės relikto, 16 jų paskelbtos gamtos paminklais.

Siekiant išsaugoti ateities kartoms šio, kadaise labai paplitusio, verslo tradicijas, Parko darbuotojai netoli Musteikos kaimo, garsėjančio savo architektūra ir tradicijomis, įrengė pažintinį taką, kuris sujungė 3 senąsias ir 2 naujai įrengtas draves.

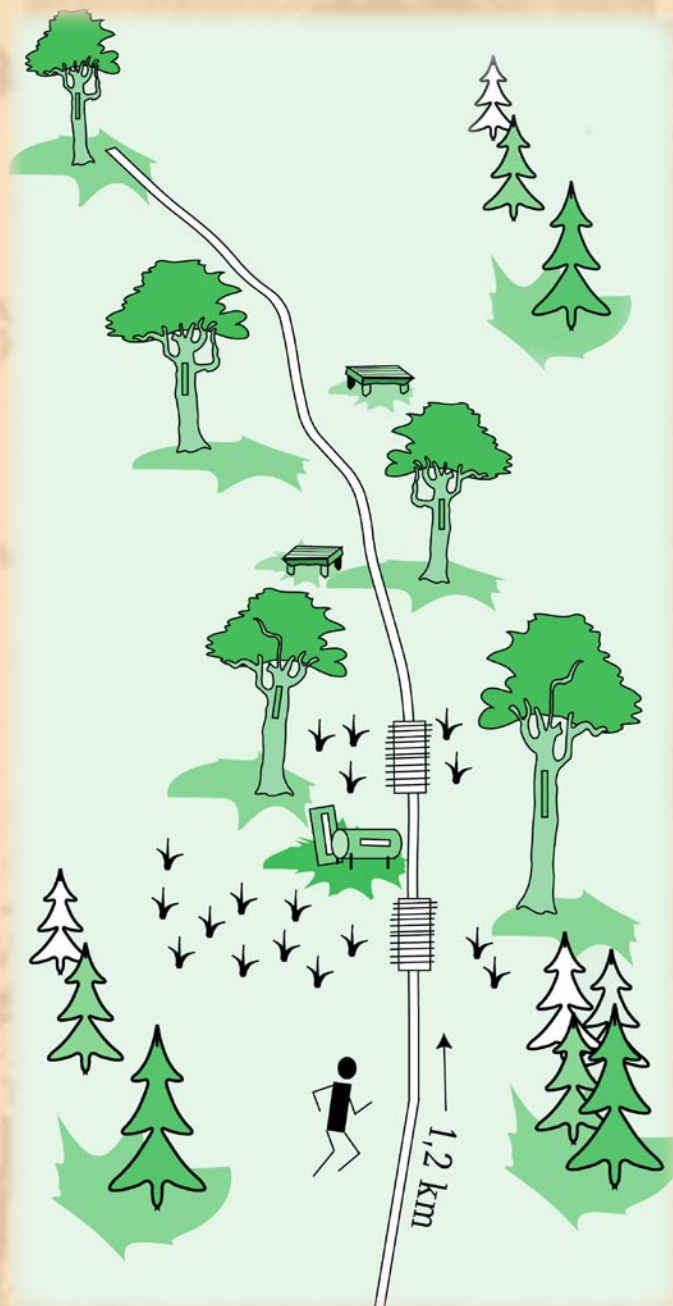
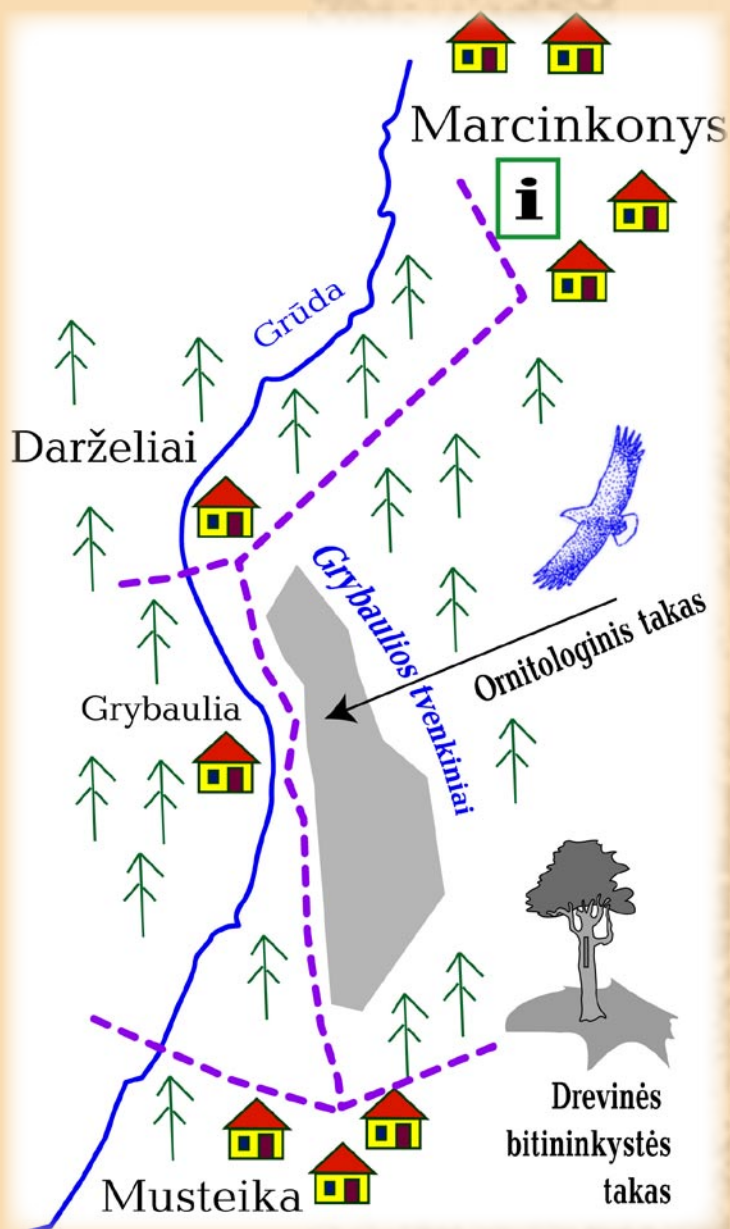
Trijose iš jų jau išsikūrė bitės.

Kaip pasiekti taką?

Nuo Marcinkonių lankytojų centro reikia važiuoti į Musteiką. Atstumas 15 km, iš jų - 7 km asfaltu. Nuo Musteikos 6 km teks keliauti kalvotu, pušynais vingiuojančiu keliuku.

Takas lengviausiai pasiekiamas dviračiais ir pėsčiomis, tad automobilius siūlome palikti Musteikos kaime, kur rasite informacinius ženklus, padėsiančius surasti taką.

Pageidaujantys Marcinkonių lankytojų centre gali užsisakyti žygio vadovą.

Informacija:

Marcinkonių lankytojų centras:
Miškininkų g. 61, Marcinkonys, LT - 65303,
Varėnos r., tel.: 8 310 44466, faks.: 8 310 44471;
Elektroninis paštas: info@dzukijosparkas.lt
Interneto puslapis: www.dzukijosparkas.lt

Merkinės lankytojų centras:
Vilniaus g. 3, Merkinė, LT - 65334, Varėnos r.,
tel./faksas 8 310 57245
Elektroninis paštas:
merkine@dzukijosparkas.lt